

Työ- ja elinkeinoministeriö
kirjaamo@tem.fi; laura.north@tem.fi

PL 32
00023 Valtioneuvosto

Lausuntopyyntö 6.5.2014 TEM/877/03.01.01/2014

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle energiatehokkuuslaiksi ja laeiksi sähkömarkkinalain ja sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain muuttamiseksi

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoa Suomen ympäristökeskukselta Hallituksen esityksestä eduskunnalle energiatehokkuuslaiksi ja laeiksi sähkömarkkinalain ja sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain muuttamisesta.

Suomen ympäristökeskus pitää lakiehdotuksia hyvinä.

Teollisuuden osuus energian loppukäytöstä Suomessa oli 45 % ja rakennusten lämmityksen osuus 26 % vuonna 2012.¹ Yritysten energiankäytöllä on siis suuri merkitys kansallisiin päästöihin, kauppataaseeseen, energiaomavaraisuuteen ja huoltovarmuuteen. Suomessa energiatehokkuutta ja uusiutuvaa energiaa on edistetty jo 90-luvun alkupuolelta vapaaehtoisilla menetelmillä. Suomen energiatehokkuustoiminnan keskeisinä osina ovat vapaaehtoiset energiatehokkuussopimukset ja energiakatselmuksiset sekä markkinalähtöinen lähestyminen energiatehokkuuteen. Tämä toimintamalli on ollut erittäin toimiva.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi energiatehokkuuslaki sekä lait sähkömarkkinalain muuttamisesta ja sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain muuttamisesta. Lakien tavoitteena on entisestään edistää energiansäästöä ja energian tehokasta käyttöä.

Lakimuokset pohjautuvat direktiiveihin, eikä lakiehdotuksessa ole kovin merkittäviä kansallisia lisäyksiä tai kohtuuttomia muutoksia.

Lakiehdotusten pääkohdat koskevat suuryritysten energiakatselmoitteja, energian mittaamista ja laskutusta sekä sähkön ja lämmön yhteistuotannon edistämistä.

Energiatehokkuustoiminnan keskeisenä osana on Suomessa ollut vapaaehtoiset energiakatselmuksiset ja niiden tukeminen. Tukisummiin nähden järjestelmä on ollut erittäin toimiva ja sitä tulisi jatkaa mahdollisuuksien mukaan. Suurilta yrityksiltä lakimuutos poistaa mahdollisuuden saada tukea energiakatselmuksiin ja tekee katselmuksista pakollisia. Esityksessä on myös muita kohtia, jotka lisäävät eri tahojen kustannuksia, lähinnä valvontapuolella. Esityksen taloudelliset vaikutukset ovat kuitenkin hyvin hallittavat ja kohtuulliset ja

¹ Suomen virallinen tilasto (SVT): Energian hankinta ja kulutus [verkkojulkaisu].
ISSN=1799-795X. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 16.5.2014].
Saantitapa: <http://tilastokeskus.fi/til/ehk/index.html>

ne tulevat suurella todennäköisyydellä kääntymään negatiivisiksi, kun otetaan huomioon saavutettavat säästöt. Automaattista tämä ei kuitenkaan ole, vaan vaatii osapuolilta aktiivisuutta.

Mittaaminen ja laskutus

Kaukolämmön osalta Suomessa ei tulla tässä vaiheessa siirtymään huoneistokohtaiseen mittaukseen, mutta älykkään ohjauksen ja kaksisuuntaisten kaukolämpöliittymien edistäminen olisi kuitenkin hyvä ottaa Suomessa käyttöön. Kaikki toimenpiteet, jotka edistävät tällaista kehitystä ovat tarpeen ja toisaalta esteitä tulisi purkaa. Tämä lisää kokonaistehokkuutta ja sitä kautta potentiaalisesti päästöjä. Huoneistokohtaisen mittauksen tuoman lisäkulun kattamiseksi säästöillä on oletettu vaativan 3-4 asteen sisälämpötilan laskua, minkä väitetään johtavan 17-19 °C sisälämpötiloihin. Tässä tulisi huomioida että energian tuhlauksen osalta ongelmallisia eivät ole kohteet joissa sisälämpötila on suositellulla 21-22 °C tasolla vaan kohteet joissa lämpötilaa pidetään tarpeettoman korkeana. Tarpeettoman korkeiden sisälämpötilojen laskemiseen huoneistokohtainen mittaus olisi mahdollisesti toimiva ratkaisu, mutta voisi johtaa kokonaisuuden kannalta turhan korkeisiin kustannuksiin, kuten esimerkiksi Suomen ympäristökeskuksen lausunnossa ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi energiatehokkuudesta 22.9.2011 kerrotaan.

Sähkön myynnin osalta kansallinen lisäys voisi olla sähkönmyyjille asetettava velvoite välittää kulutus-, historia- ja alkuperätietojen lisäksi asiakkailleen tietoa sähkön tuntiinnoittelusta. Tuntiinnoittelun ymmärtäminen mahdollistaisi kulutusjouston syntymisen ja parantaisi siten uusiutuvien energialähteiden verkkoon liittämisen kannattavuutta ja mahdollisuuksia sekä vähentäisi päästöjä.

Energiatehokkuus- ja energiansäästötavoitteet Suomi tulee näillä näkymin täyttämään etuajassa, joten tavoitteet voisivat olla kunnianhimoisempiakin kuin mitä direktiivi edellyttää. Suomen vapaaehtoisilla energiatehokkuussopimuksilla on tavoitteiden saavuttamisessa ollut keskeinen rooli.

Sähkön ja lämmön yhteistuotannon edistäminen

Sähkön ja lämmön yhteistuotannon edistäminen pakollisella kustannus-hyötyanalyysillä tietyissä tapauksissa on erittäin kannatettavaa hajautetun energiantuotannon edistämiseksi. CHP-kaukolämpölaitoksissa tuotettu sähkö toimii erinomaisesti säätövoimana ja parantaa siten suoran vaikutuksen lisäksi myös epäsuorasti uusiutuvan energian edistämistä. Uuden laitoksen rakentaminen tai vanhan merkittävä uudistaminen ovat oikeat ajankohdat analyysille. Raja 20 MW lämpötehoa voisi olla jopa alhaisempi ainakin tietyissä tapauksissa. Tällöin se palvelisi paremmin myös kotimaisia laitevalmistajia, jotka tähtäävät myös pienempään, esim. maatilakokoluokkaan. Näitä erikoistapauksia alemmalle rajalle voisivat olla ainakin teollisuuslaitosten yhteydessä olevat lämpökeskukset, sillä teollisuuslaitoksen yhteydessä sähkölle olisi luonteva kysyntä ja kannattavuus olisi parempi kuin yhdyskunnan kaukolämpölaitoksessa, koska sähkö voitaisiin käyttää itse siirtomaksut välttäen. Kaikissa kohteissa kustannus-hyötyanalyysiin voitaisiin myös liittää velvoite selvittää ESCO-mallinen rahoitus, siltä varalta ettei taholla itsellään ole halua tai mahdollisuutta investoida.

Muut huomiot: Kohdassa 3.1 puhutaan säästötavoitteista ja hieman epäselväksi jää mitä tarkoitetaan Suomen kansallisella tavoitteella 310 TWh.

Johtaja, professori

Jyrki Seppälä

Suunnitteluinsinööri

Pasi Tainio

Tiedoksi SYKE: PK, LK, VK, MK, KTK, ILMO, HAL, pj